

meseci je bila okradena tvrdka Rudolf Dergan, a v noči od 17. na 18. novembra je bilo vlomljeno v trgovino g. Franc. Časl, kjer je bilo odnešeno manufakturnega blaga v vrednosti do 70.000 K. Kot glavnega razpasilca te ljubljanske kuge dolži ljudstvo »Kmetijski list«, ker dozdej še niti ni izšel niti eden izvod tega modrijana, da ne bi ščeval zoper duhovnike, vero in njene organizacije. Ponočnjaki se skrbno zasledujejo in se je že dognalo, da so ti predrzni vlomilci neke osebe, po poklicu tatovi. Ime, priimek in če imajo obrtni list, tega se še ne ve, a upa se, da se bo še to zvedelo. Dobili smo tudi enega novega trgovca, kakor se vidi, po pošten, že dobro konkurira drugim. Ta trgovec je po postavi slaba oseba, a naša dolžnost je, da skrbimo za to, da bo vsaj malo podoben ostalim, oziroma poprejšnjim, ki so tako lepo okroglega, zarudelega obraza, kakor nekateri angleški lordi.

Prošnja do radodarnih src za nabavo novih zvonov. Iz Studenic pri Poljčanah nam poročajo: V sredo, dne 13. decembra in tudi v nedeljo, dne 17. t. m., je pri podružnici Sv. Lucije romarski shod ob 10. uri v. opravilo in tudi sv. obhajilo, kdor ga želi. Vsako leto pride obilo romarjev prosit pomoči v očesnih bozahnih in jih je bilo že mnogo uslišanih. Tokrat imamo prisrčno prošnjo do romarjev; da bi blagohotno nekaj prispevali za nove tri zvonove, na katerih je še 9000 K dolga. Vnaprej: Bog plačaj! — Cerkevno predstojništvo.

Oče ubijalec. Dninar Korponaič iz Subotice je dne 2. t. m. priznal na oblasti, da je zastrupil svojega štiri nesce starega otroka iz ljubosumnosti na ženo. Med polzami je izpovedal, da sta se z ženo goreče ljubila, lokler ni prišel otrok na svet. Kakor hitro pa je imela ena otroka, je prenesla vso ljubezen na edinca in postala napram možu povsem ravnodušna. Ta ženina ravnodušnost je vzbudila v njem toliko ljubosumnost napram otroku, da ga je sklenil zastrupiti, samo da si pribori nazaj poprejšnjo ljubezen žene. Dete je zastrupil, a kar je pričakoval od otrokove smrti — namreč povrat ljubezni žene, tega ni dobil. Od usmrtitve lastnega otroka mu ni ostalo drugega, kakor da se javi am sodišču.

Sneg v Dubrovniku v Dalmaciji. Te dni je zapadel po brdih krog Dubrovnika sneg. Pri padanju snežink je polastilo Dubrovčanov veliko začudenje, ker je še ned njimi mnogo takih, ki snega nikdar niso videli. Čladi snega je postalo v mestu precej mrzlo, niti ena hiša v Dubrovniku nima peči za gretje sob, gostje so bili iznenadeni radi mraza, proti kateremu se niso mogli zavarovati.

Ne pušite v postelji! Čevljar Stelcer v Osijeku se je prošlo nedeljo precej vinjen vrnil iz gostilne na svoj dom. Vlegel se je v posteljo z gorečo cigareto v ustih. Postelja se je vnela od cigarete. Stelcerja so našli mrtvega s strašnimi opeklinami po celem telesu.

Ob priliki blagoslovljanja kipa pri g. Toplaku v Mostju se je nabrala v prid ubogim šolarjem svota 10 K. Vsem blagodušnim darovalcem se v imenu dece najprisrčneje zahvaljuje: Šolsko vodstvo pri Sv. Lovencu v Slov. gor.

Gospodarstvo.

SVINJE.

Svinjsko vprašanje Puceljevih kmetijacev je še vedno v ospredju. Finančno-gospodarski odbor ministrov v časopisje se še vedno bavi s tem vprašanjem, dasi je Pašičeva vlada in ž njo tudi minister Pucelj že odstopila. Za nas Slovence je to vprašanje važno samo v obliki, v kolikor gre v korist našega kmeta, ki pa se v letnem ne križa s koristimi konzumentov.

Boj za svinje se vodi v glavnem za pitane in ne pitane svinje, namenjene za izvoz z večjo ali manjšo arino ali brez nje. Pri tem pa tisti, ki imajo (bolje: ki so imeli) usodo tega vprašanja v rokah, niti ne jemljejo esno v poštev koristi proizvajalcev-kmetov in kupcev-konzumentov. Tisti, ki posredujejo promet s svinjami med kmetom in konzumentom, so si osvojili glavno bedito tudi v tem vprašanju. To so veleposestniki, kapitalisti, verižniki, trgovci s svinjami in sploh mešetarji. I sloji tudi največ in — lahko rečemo — edini dobro služijo pri svinjah. Zato tudi napenjajo vse svoje moči in ves svoj vpliv, ki ni majhen, v to, da preslepijo meta in konzumenta in da trgovini (ne proizvodnji) ugotove take pogoje, ki bodo nosili njim največje dolečke. Če se dovoli znižanje ali oprostitev carine na zalane svinje, bodo trgovci z živim blagom imeli bore rajhen dobiček. Zato pa bodo klavnice diktirale cene vinj kmetom in konzumentom.

Ze za časa Kramarjevega izvoznikaškega koruptega ministronjanja se je vršil hud boj med delničarji subotiške in beograjske klavnice. Pri subotiški klavnici so udeleženi Pribičević-Zerjavovi prijatelji, dočim pri beograjski klavnici zainteresirana »porodica« Pašičevega sina. Klavnice pitanih svinj praviloma sploh ne kupujejo, marveč povprašujejo rajše po mršavih svinjah, kakršne pase v velikih množinah srbski, slavonski, sremski in vojvodinski kmet po hrastovih gozovih. Te svinje, ki se v vrednosti z našimi ne morejo preriiti, kupujejo klavnice po sramotni ceni, ker nima met ž njimi mnogo dela, kakor n. pr. pri nas. Ravno tako nabavljajo klavnice tudi koruzo, zlasti sprijeno, v nizkih cenah. S to koruzo potem pitajo te svinje na seben način, ki sicer razvije količino masti do največje možnosti, zmanjšuje pa njeno notranjo vrednost.

Slovinci sploh nimamo svinj za klavnico. Naše polhranjene svinje po svinjakih so za klavnice pretege, pitane svinje pa se porabijo doma ali k večjemu domači trg. Zato pride pri nas v poštev edinole izvoz

svinj v živem stanju. Ta izvoz gre v korist slovenskim svinjskim trgovcem in posredovalcem (ne kmetu), ako se zniža ali odpravi carina na svinje, ki tehtajo več kot 70 kg ali manj kot 120 kg. Če se odpravi carina na vse svinje v živem stanju, kakor to zahteva Pucelj, slovenski trgovci ne bodo prišli na svoj račun, ker privedu je stvoilo mršavih svinj izpod 70 kg med srbijskimi in vojvodinskimi in slavonskimi kmeti, ki lahko konkurirajo s svojim blagom v ceni napram slovenskemu blagu. Kmetje v južnih krajih Jugoslavije pa so še bolj odvisni od svinjskih prekupčevalcev, kakor naši. Zato gre Puceljeva zahteva za svoboden izvoz svinj edinole v korist svinjskim baronom in kapitalistom in proti pravi min resničnim interesom kmetijstva in svinjereje. Po Puceljevi zahtevi ne bo imel niti trgovec nobenega interesa rediti pitane svinje, za katere se zanima zlasti Italija. Italijani bodo kupovali rajše hrvaške in srbske mršave svinje in jih potem sami gojili za klanje.

S tem ne bo samo kmet prizadet, ampak tudi konzument, ker ne bo dovolj masti na trgu in bo ta postala mnogo dražja. Torej vsa ta Puceljeva politika stremi za tem, da podraži življenje delavstvu in uradništvu, na drugi strani pa oškoduje kmeta za njegov zaslužek, ki bo šel edinole v žep domačim mesarjem in samostojneškim mešetarjem. Tako bomo imeli pri nas na izumet niščen način izzvano nesorazmernost v cenah: svinje bodo poceni, mast pa draga.

Iz tega bi sledilo, da bi se pri nas izplačalo gojenje debelih svinj. To pa vzpričo konkurence na jugu, kjer je v izobilju želoda in koruze, ne pride v poštev.

Ves ta boj pa je interesanten tudi z drugega vidika. Takozvani Pucelj-Zerjavov dvoboj ima čisto žeparsko ozadje in nima s koristimi kmeta in konzumenta prav ničesar opraviti. Med policajdemokratsko subotiško klavnico in beograjsko klavnico se je boj zaostril tako, da gre za obstoj ene ali druge klavnice. Subotiška klavnica dela veliko konkurenco beograjski klavnici. Pašičev sin, ki je že v raznih nizkih aferah znan kot dober spletkar, je Pucelja popolnoma pridobil za svoje namene. Za denar se danes vse dobi; pa bi se ministra ne dobilo?! Z odpravo carine na žive svinje bo vojvodinskimi in slavonskim svinjskim veletrgovcem omogočen izvoz svinj za boljše ceno, kakor jo more plačevati subotiška klavnica, dočim bo beograjska klavnica krila svoje potrebe v Srbiji, odkoder bo znala prepričati večji izvoz. Zato ni čudno, če »Trgovinski glasnik« v Beogradu hvali ministra Pucelja, dočim mu nasprotuje minister za socialno politiko dr. Zerjav. Dr. Zerjav brani dr. Kramarja in dr. Marinkoviča ter njihove prijatelje, ki so udeleženi pri podjetju subotiške klavnice.

Se lepša pa je ta. V Trstu obstoja klavnica, ki se bo v večji meri pečala z gojenjem debelih svinj, katere bo v Jugoslaviji kupovala kot mršave. Pri tej klavnici je baje tudi udeležen — minister Pucelj.

Kakor se vidi, je vse to le nesramna in hinavska žeparska politika, ki je le slabo prikrita z gospodarskimi interesi, vendar pa marisikoga lahko premoti.

Naše stališče v tem oziru je za naše kmete to-le: Naj se zniža ali odpravi carina za srednje svinje, dočim je v interesu proizvajalca in konzumenta, da se izvoz zaklanih svinj in svinjskih izdelkov sploh prepove. Če bodo svinjski trgovci, prekupčevalci, mesarji in klavnice imeli pri tem zgubo, na to se ljudska politika ne more ozirati.

To stališče zastopate tudi interpelaciji naših kmetških in delavskih poslancev, proti katerim se v demagoških publicah zaganja Pucelj »Kmet. list.«

Zato smo s tem člankom stvar pojasnili in dokazali, da gre našim poslancem res za korist ljudstva, dočim zasleduje Pucelj povsem druge cilje.

Odškodnina za odvzete stvari ob mobilizaciji. — Vojni minister je na vprašanje poslanca Roškarja v zadevi odškodnine za lastnikom od vojne uprave ob priliki mobilizacije brezplačno odvzete stvari odgovoril, da hoče iste plačati po cenilni vrednosti takoj po odobrenju proračuna za leto 1923-24. Vladinovec vedno primanjkuje denarja, predvsem za podeželne prebivalce v Sloveniji. — Prizadetim svetujemo, da tezadevne prošnje za odškodnino pošljejo znova na komando vojnega okruha, kateremu so oddali nevrajne predmete.

Pečatenje žganjarskih kotlov. V Sloveniji, posebno v obmejnih občinah, imajo finančni organi nalog, vse žganjarske kotle zapečatiti ter s tem zabraniti uporabo teh kotlov v druge gospodarske svrhe. Z ozirom na nepotrebnost in škodljivost te naredbe je poslanec Roškar vložil na finančno ministrstvo utemeljen upit, ozir. zahtevo, da se ta omejitev proste uporabe kotlov ukine, ker se zloraba teh, s pečatenjem kape zadostno onemogoči. Na ta upit je finančno ministrstvo odgovorilo sledeče: Po točki 115 člen 116 trošarinskega pravilnika, kot obeno načelo, je predpisano pečatenje kotlov za kuhanje žaganja. Ali iz razloga, da se ti kotli zmorejo uporabljati tudi v druge svrhe, je določeno po točki 123 istega člena, da v takih izjemnih slučajih smejo pristojne finanjske direkcije dati tozadevna dovoljenja. Treba je torej da vsak lastnik kotla za žganje, ako hoče istega uporabljati za kuhanje perila, krmil in v druge svrhe, vložiti pismeno prošnjo pri fin. direkciji svojega okoliša; te prošnje so proste koleka ali taks. Pripomni se pa, da se tako dovoljenje daje le izjemoma, ali nikakor ne kot občni princip. Sedanji protiljudski režim še nam prečanom morda da zapečatiti tudi ročke za vodo. V Srbiji pa se bo še nadalje kuhalo žganje vseh vrst brez plačanja trošarine in brez kontrole. Taka je naša enakopravnost pod sedanjo demokratsko-samostojno vladol!

Gospodinjski tečaji po deželi. Oddelek za kmetijstvo je priredil v letu 1920-21 in 1921-22 skupaj 29 gospodinjskih tečajev po deželi s skupnim številom ude-

leženk 525. Leta 1920-21 se je vršilo 15 tečajev s 274 udeleženkami in leta 1921-22 pa 14 tečajev s 251 udeleženkami. Od teh odpade na Stajersko 22 tečajev s 397 gojenkami in na Kranjsko 7 tečajev s 128 dekleti. Kakor se vidi, se Stajerci bolj potegujejo za te tečaje, kakor Kranjci. Letošnjo jesen se je otvorilo šest takih tečajev in sicer v Radovljici in v Leskovcu pri Krškem, v Gotovljah pri Zalcu, v Konjicah, v St. Janžu na Dr. p. in v Beltincih v Prekmurju. Prihodnji tečaji se prično z mesecem januarjem. Ti tečaji trajajo po 10 tednov. Poprečno število deklet, ki obiskujejo te tečaje, znaša za en tečaj 18.

Za konjereje. Na podstavi zakonitih predpisov o licencovanju žrebcev se razglša, da morajo lastniki žrebcev, ki nameravajo v prihodnji plemenitni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, priglasiti te žrebce najpozneje do 15. decembra 1922 pri onem okrajnem glavarstvu (politični ekspozituri, mestnem magistratu) v čigar okolišu je žrebec postavljen. Pri zglastitvi žrebca, ki se izvrši pismeno ali ustmeno, se mora obenem naznaniti: a) ime, priimek in bivališče žrebčevega lastnika, b) pasmo in rod, starost in barvo, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec. Opozarja se, da se za žrebce toplokrvnih pasem pod štirimi leti in za mrzlokrvne žrebce pod tremi leti splošno ne daje dopustila za spuščanje. Svoječasno se bo razglasilo, kje in kdaj bo pregledovala komisija priglašene žrebce in dajala dopustila (licenco).

Mariborsko sejmko poročilo od 29. novembra 1922. Prigalno se je 4 konje, 5 bikov, 57 volov 196 krav in štiri teleta. Skupaj 266 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 27 do 29 K, pol debeli voli 23 do 26 K, plemenski voli 18 do 22 K, biki za klanje 20 do 23 K, klavne krave debele 18 do 24 K, plemenske krave 18 do 24 K, plemenske krave 13 do 18 K, krave za klobasarje 9 do 12 K, molzne krave 13 do 19 K, breje krave 13 do 19 K, miada živina 16 do 26 K, teleta 35—42 K.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 56 K, II. vrste 48 K, meso bikov, krav telic 40 K, Telečje meso I. vrste 60 K, II. vrste 48 K. Svinjsko meso sveže 80 do 90 kron.

Znižani železniški tarifi za prevoz krme. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani, naznanja, da veljajo uverjenja za prevoz živinske krme po znižani tarifni ceni iz Hrvaške, Vojvodine, Srema, Vzhodne Slavonije, Podunavja in Bosne za vse proge državne in južne železnice od dne 1. decembra t. l. dalje.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 280—288 naših kron, francoski frank 19.90—20.10 naših kron, za 100 avstrijskih kron je plačati 45 vinarjev, za 100 čehoslovaških kron 890, za 100 nemških mark 3.60—4.40 in za 100 laških lir 1410—1426 naših kron. V Carihu znaša vrednost naše krone 1.80 centimov (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone poskočila za 1 točko.

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. gor. Nedavno so slavoloki na Vogrinovem posestvu naznanjali, da se v tej hiši vrši velika rodbinska slovesnost. Poročila se je hčerka Kristina z g. Jožefom Pezdikeč. Nevesto, ki je bila dolga leta vrla cerkvena pevka, so spremljale tri družice k poroki. Svatovanje je bilo, kakor je stara šega pri imovitih kmetih v Slov. goricah, zelo bogato. Novoporočencema, ki sta vrla katoliško narodna Slovenca, želimo v novem stanu obilne neskajljene sreče in božjega blagoslova.

Sv. Ana na Krembergu. Tukajšnji nadučitelj Lesnika si menda domišlja, da je on edini in neomejeni gospodar pri Sv. Ani. Vestna ureditev, tičoča se tukajšnjega šolstva pa mu je gotovo zelo malo pri srcu, ker sicer bi se tukajšnje šolske razmere predrugačile. To naj bo danes javno povedano, na kompetentnem mestu pa — na uho to novico — nekdo je še mlad pa bo sviral resnico.

Ptuj. Na zastrtem nebu tuzemskega, viharnega življenja Marijinih otrok se prikaže tu in tam zgodnja danica ljubega miru, naposled pa še ga obseva solnčni žar poštenega veselja. To uvidevamo tudi me hčerke Marijine pri minoritih, ki smo se po krizi svetovne vojne, kakor usahla cvetka po nevihti dvignile in vnovič zbrale pod viharajočo zastavo Marijino. Dejstvo, da nam je res mar za blagodejno razvedrilo in pošteno zabavo pa hočemo pokazati s tem, da uprizarimo v nedeljo dne 10. decembra po večernicah v dvorani Narodnega doma krasno igr »Zmaga najsv. zakramenta«, drama ž živo silko v 6. dejanjih. Nastopi tudi ptujski pevski zbor, zatorej iskreno vabimo vsa, ki si iščete utehe in prijetne zabave, da se sigurno udeležite v mnogobrojnem številu predstave dekliške kongregacije Marijine družbe minoritskega samostana.

Pišec. Dne 26. novembra je bil dan veselja za naša društva, ker je ta dan stopila pred poročni oltar njih vrla sotrudnica Rožman Marija z ravno tako vzglednim mladeničem Jožefom Kostevc. Marijina družba, Izobraževalno društvo z Dekliško zvezo, za katero je bila posebno vneta in KZ jo štejejo med svoje častne člane. Ob svoji poroki je darovala 100 K Marijini družbi in 100 K Izobraževalnemu društvu. V zahvalo prosimo novoporočencema obilnega blagoslova in sreče od Boga.

Brežice ob Savi. Tukajšnje katoliško slov. izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 17. decembra ob pol 3. uri popoldne v župnišču svoj 15. redni občni zbor. Obenem se vrši zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami o ortovskem taboru v Brnu. Vse člane in članice, pa tudi druge prijatelje našega društva vabimo, da se v prav obilnem številu udeležijo občnega zbora in predavanja. Vstop vsakomur prost.